

El Verdugo

Jose Luis García Berlanga, 1963

Tota una paròdia sobre un ofici, desconegut per a la gran majoria, on Berlanga aconsegueix mesclar l'amor i la mort d'una manera ben peculiar.

Carmen, la filla del senyor Amadeo, el botxí de l'audiència de Madrid, no aconsegueix nuvi a causa de l'ofici del seu pare. Al final acaba casant-se amb l'ajudant del conductor dels serveis funeraris, tot i que per aconseguir un pis oficial el jove ha d'acceptar l'ofici del seu cunyat i no li fa gens de gràcia la idea.

Tot un entramat còmic creat per Berlanga, ambientat en els anys de la dictadura espanyola, el qual començà a agafar forma quan un amic de Berlanga que era advocat li explica una història molt semblant a la que es narra a la pel·lícula, on el botxí s'està tota la nit cridant i histèric. A l'hora de la veritat, botxí i víctima han de ser arrossegats cap a la sala de la mort.

La pena de mort, encara vigent a molts països, és l'agut pretext que Berlanga utilitza per parlar-nos de com es van perdre la llibertat i els somnis en una societat cada cop més acaparadora, i d'una forma quasibé inevitable. A través de la figura d'aquest botxí, ens demostra la fragilitat de l'ésser humà i les circumstàncies que el fan abdicar, portant-lo a realitzar accions que en altres situacions serien inimaginables.

L'obra de Berlanga també ha estat portada al teatre per Bernardo Sánchez Salas, i dirigida per Luis Olmos. Això reafirma la genialitat del film, ja que retrata a la perfecció l'Espanya negra d'aquell temps, i ho fa molt subtilment perquè la censura de l'època no hauria deixat que ho fes obertament.

La pel·lícula ens mostra allò que la gent dels anys 50 eren capaços de fer per sobreviure, amb la fabulosa actuació de

José Isbert que amb la seva veu ronca i la forma de parlar pausada i tranquil·la, el converteixen en l'actor ideal per al paper de botxí «Amadeo». Berlanga, com a director, segueix la seva línia en la qual fa una mescla d'història personal i retrat social. La censura de l'època el va arribar a titllar de llibertí i anticatòlic, fet que no impedí que Berlanga s'expressés visualment amb la màxima llibertat que l'època permetia.

Luis García Berlanga

Va néixer a València el 12 de juny del 1921. Titulat per l'Institut de Cinematografia de Madrid, va ser conjuntament amb Bardem un dels primers a intentar trencar les directrius que el franquisme havia imposat al cinema espanyol. Junts van fer el seu debut amb *Esa pareja feliz*, 1951.

Amb *Bienvenido Mr. Marshall*, 1952, es veu clarament la inclinació de Berlanga per l'humor. Després va escriure diversos guions que no van obtenir mai autorització de rodatge, *Los jueves, milagro*, 1957, va estar bloquejada durant quatre anys per la censura i al final va ser molt modificada. Contràriament a Bardem Berlanga prefereix no fer res, cosa que es pot permetre gràcies a la bona situació econòmica de què gaudia. *Plácido*, 1961, va ser conjuntament amb l'obra que avui visionarem una de les seves grans obres mestres i va marcar l'inici d'una fructífera col·laboració amb el guionista Rafael Azcona.

Des d'aleshores l'humor es fa més agut, i el riure amb prou feines tapa un profund pessimisme.

Tamaño natural, 1973, rodada a França, és un film més obsessiu i introspectiu en el seu estudi de l'onanisme; una pel·lícula on el seu autor no semblava trobar-se gaire a gust.

Va ser tot un mestre en l'ús del pla seqüència. El 1977 amb *La escopeta nacional* comença la trilogia nacional, i retorna a la seva habitual diversitat d'actors, amb la farsa com a arma crítica seguida de *Patrimonio nacional* i *Nacional III* que van ser uns grans èxits de taquilla, no solament a dins de les nostres fronteres sinó arreu. Els tres films anaven dirigits, aquesta vegada, en contra de la burgesia de l'època franquista.

El film que avui visionarem està considerat conjuntament amb *Plácido* una de les seves obres mestres. Una demostració que el cinema espanyol no solament es basava en Pajares i Estesos, sinó que podia ser perfectament exportable.

Fitxa tècnica

Tècnics

Realitzador: Luis García Berlanga
 Productor: José Manuel M. Herrero
 Guió: Luis García Berlanga, Rafael Azcona i Ennio Falaiano.
 Muntatge: Alfonso Santacana
 Fotografia: Tonino Delli Colli
 Vestuari: Cornejo
 Música: Miguel Asíns Arbó i Adolfo Waitzman
 Companyia productora: Naga Films i Zebra Films
 Nacionalitat: Espanyola

Durada: 111 minuts	1980
<i>Actors</i>	Patrimonio nacional
	1982
José Luis: Nino Manfredi	Nacional-III
Carmen: Emma Panella	
Amadeo: José Isbert	1985
Antonio: José Luis López Vázquez	La vaquilla
Álvarez: Ángel Álvarez	
Director presó: Guido Alberti	1987
Estefanía: María Luisa Ponte	Moros i cristianos
Ignacia: Maruja Isbert	
Senyora obres 1ª: Julia Cava Alba	1993
Guarda obres: Xan d'As Bolas	Todos a la carcel
Administrador: José Sazatornil	
Senyora obres 2ª: Lola Gaos	1997
Senyora obres 3ª: Chus Lampreave	Paris-Tombuctu
Sacristá 1º: Félix Fernández	
Sacristá 2º: Alfredo Landa	
Organiste: José Luis Coll	

Filmografia

1951

Esa pareja feliz

1952

Bienvenido Mr. Marshall

1953

Novio a la vista

1956

Calabuch

1957

Los jueves, milagro

1962

Plácido

1963

El verdugo

1967

La Boutique

1969

Vivan los novios

1973

Tamaño natural

1977

La escopeta nacional